

Flerpartimotion

Motion till riksdagen: 2014/15:2887

av Finn Bengtsson m.fl. (M, FP)

Krav på kompetens för att primärt få rätt att hantera psykiatriska problem

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om krav på att legitimerade personer möter vårdsökande till psykiatrin vid den första vårdkontakten.

Motivering

Lagstiftning om kvacksalveri har i alla tider ifrågasatts från utövare av alternativ medicin som anser att det föreligger ett legitimt behov av sådan verksamhet. I många fall, där så sker under ordnade former och i nära samarbete med den etablerade medicinska verksamheten, möter detta inget hinder.

Men under senare tid har det växt fram en flora av alltfler kommersiella institut och ”kliniker” med ett utbud av terapier, kurer och metoder för påverkan främst på människors psykiska tillstånd som inte är grundade på vetenskap eller beprövad erfarenhet, och inte heller har någon ambition eller vilja att samarbeta med desamma. I vissa fall är deras verksamhet till och med öppet kritisk till det som på vetenskaplig grund anses vara de bästa och säkraste psykiatriska och psykologiska metoderna att tillämpa idag. De alternativa åtgärderna utövas således av personer utan läkar- eller psykologlegitimation eller motsvarande och inger starka farhågor med tanke på den risk människor löper att få försenad diagnos och ineffektiv behandling för sina eventuellt allvarliga psykiska besvär.

Om man exempelvis söker en terapeut på internet kan man hitta ett betydande antal olika, en del nyandliga, ”kliniker” och utbildningsinstitut i Sverige som erbjuder en mängd fantasifulla terapier och terapeututbildningar. I tidningarna annonseras till

exempel om certifieringskurser för sorgebearbetning. På fem dagar kan man bli utbildad för att hjälpa människor i sorg.

Efter en kort utbildningskurs, som ofta är ganska dyr, kan man få en titel som låter förtroendeingivande, till exempel licensierad, certifierad, diplomerad coach eller terapeut av något slag. En del kursgivare hävdar att de har kontakter inom sjukvården eller universitetsvärlden och att de anlitas av landsting eller försäkringskassa. Det finns vittnesmål om hur människor som genomgått personlighetsutvecklingskurser eller som varit medlemmar i auktoritära eller manipulativa rörelser mått psykiskt dåligt av den påverkan de utsatts för i den här typen av utbildning.

Vi anser att det grundläggande problemet som man måste komma till rätta med utgår från att så långt möjligt garantera säkerheten för att människor med symptom av själsligt lidande inte primärt hamnar hos otillräckligt medicinskt kompetenta personer.

Vi anser att den ordning som måste råda är att människor med olika former av psykiska symptom först frias från att kvalificera för en diagnos som innebär medicinskt behandlingskrävande psykiatrisk sjukdom innan icke medicinskt legitimerade yrkesutövare tillåts erbjuda sådana personer sina tjänster.

En sådan ordning skulle sätta stor press på dem som saknar den av Socialstyrelsen legitimerade yrkeskompetens som rimligen bör krävas för att på ett evidensbaserat och säkert sätt diagnostisera och behandla psykiatrisk sjukdom. Pressen skulle innebära att de med otillräcklig kompetens för att hantera medicinskt behandlingskrävande psykiatrisk sjukdom inte ”behåller” människor med sådan allvarlig sjukdom inom ramen för sin otillräckligt medicinskt belagda verksamhet, utan har bättre motiv än idag för att faktiskt hjälpa en person med själsligt lidande att först få just medicinskt behandlingskrävande psykiatrisk sjukdom utesluten av någon med den rätta kompetensen för detta.

När väl medicinskt behandlingskrävande psykiatrisk sjukdom först är utesluten, kan möjligheterna för att erbjuda annat stöd ansvarsfullt få övervägas. Men utan tydliga krav på en sådan ordning i lagen tror vi inte att patienter som lider av någon av de många folksjukdomar som begreppet medicinskt behandlingskrävande psykiatrisk sjukdom innebär kan garanteras den säkerhet mot försämringar av befintliga tillstånd, eller till och med dödsfall, som andra folksjukdomar har i och med att de senare till skillnad från psykiatriska sjukdomar omfattas av patientsäkerhetslagen på denna punkt.

Om inte situationen ändras misstänker vi att människor fortsätter att fara illa därför att de inte får vård grundad på vetenskap och beprövad erfarenhet utan utsätter sig för ineffektiva behandlingar som de får betala stora pengar för.

Det står dessutom i kontrast mot de höga krav som vi anser oss ha rätt att ställa på att insatser inom hälso- och sjukvården ska vara rimligt evidensbaserade.

Därför anser vi att regeringen nu måste agera i frågan om icke-legitimerade personers möjlighet till utövning av psykiatrisk/psykologisk terapi på människor som söker för en första vård- och behandlingskontakt. Om denna kategori av yrkesutövare inte har försäkrat sig om att legitimerad sjukvårdspersonal med av Högskoleverket godkänd utbildning och examen och av Socialstyrelsen och Inspektionen för vård och omsorg underställd tillsyn har uteslutit att annan evidensbaserad diagnos och åtgärd först har uteslutits, så bör ett regelverk som förhindrar att detta är möjligt tas fram för att värna patientsäkerheten. Vi vill med denna motion att riksdagen ger detta regeringen tillkänna.

Finn Bengtsson (M)

Eva Lohman (M)

Gunilla Nordgren (M)

Barbro Westerholm (FP)